

आरोग्य सेवा आयुक्तालय, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, आयुर्वेद संचालनालय व अन्न व औषध प्रशासन अंतर्गत लिपीक वर्गीय कर्मचाऱ्यांसाठी सेवाप्रवेशोत्तर प्रशिक्षण आणि पर्यवेक्षीय प्रशिक्षण कार्यक्रम, अभ्यासक्रम व कालावधी यामध्ये सुधारणा करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सार्वजनिक आरोग्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक: प्रशिक्षण २०२२/प्र.क्र.३९४/सेवा-५
नवीन मंत्रालय, १० वा मजला संकुल इमारत
गोकुळदास तेजपाल रुग्णालय आवार, मुंबई-०१.
तारीख: ०९ मे, २०२२.

वाचा :

- १) सामान्य प्रशासन विभाग, शासन निर्णय क्रमांक: क्र. विपधो-२६२०/प्र.क्र १६/कार्यासन १७, दि.३१.०३.२०२१.

प्रस्तावना :

आरोग्य सेवा आयुक्तालय, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय, आयुर्वेद संचालनालय व अन्न व औषध प्रशासन अंतर्गत लिपीक वर्गीय कर्मचारी शासन सेवेत आल्यानंतर या लिपीक वर्गीय कर्मचाऱ्यांना सेवाप्रवेशोत्तर प्रशिक्षण आणि पदोन्नतीसाठी पर्यवेक्षीय प्रशिक्षण देणे आवश्यक असल्याने यापूर्वी नगरविकास, सार्वजनिक आरोग्य आणि गृहनिर्माण विभाग यांच्या शासन निर्णय क्र. एसजीई ११६०/६६७८०/V, दि.१३.१०.१९७० नुसार लिपीक वर्गीय कर्मचाऱ्यांसाठी सेवाप्रवेशोत्तर प्रशिक्षण तसेच पदोन्नतीसाठी पर्यवेक्षकीय प्रशिक्षण विहित करण्यात आले होते. कालानुरूप शासन कामकाजात झालेले बदल, संगणकीकरण, शासन/प्रशासन व्यवहारात विविध संगणक प्रणालींचा वापर, बदललेले वित्तीय नियम यानुसार प्रशिक्षण अभ्यासक्रमात बदल करणे आवश्यक झाले होते. तसेच, ऑनलाईन प्रशिक्षण व प्रशिक्षण सुविधांमध्ये वाढ झाल्याने या प्रशिक्षणाचा सुधारीत कालावधी विहित करणे आवश्यक आहे. त्यानुसार संचालक, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, पुणे-२ यांचेकडून अभ्यासक्रम तसेच सेवाप्रवेश व प्रशिक्षण इत्यादी संलग्न बाबींसाठी समिती स्थापन करण्यात आली होती. या समितीने शासकीय कामकाज तसेच रुग्णालयीन कामकाज याचा सर्वंकष अभ्यास करून सुधारीत प्रशिक्षण अभ्यासक्रम, अभ्यासक्रम कालावधी व नियमावली प्रस्तावित केली आहे. त्याचप्रमाणे राज्य शासनाच्या विविध प्रशासकिय विभागांच्या विभागीय परीक्षासंदर्भातील सामाईक बाबींबाबतचे धोरण सामान्य प्रशासन विभागाने वाचा क्र.०१ येथील शासन निर्णयानुसार निश्चित केले आहे. सदर धोरण सार्वजनिक

आरोग्य विभागाच्या अधिपत्याखालील आरोग्य सेवा आयुक्तालयाच्या अधिपत्याखालील कर्मचारी यांना लागू करणे तसेच, सुधारीत प्रशिक्षण अभ्यासक्रम व कालावधीस मान्यता देण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :

लिपिक वर्गीय कर्मचाऱ्यांकरीता सेवाप्रवेशोत्तर प्रशिक्षणासाठी खालील तक्त्यात नमुद केल्याप्रमाणे सुधारीत अभ्यासक्रमास शासन मान्यता देण्यात येत आहे :-

लिपिक वर्गीय कर्मचाऱ्यांकरिता सेवा प्रवेशोत्तर प्रशिक्षण - सुधारित अभ्यासक्रम (तक्ता क्र.१)

अ.क्र.	सुधारित / प्रस्तावित अभ्यासक्रम			प्रशिक्षणाचा कालावधी
१.	पेपर क्र. ०१ (१०० गुण)	कार्यालयीन संघटन टिप्पणी प्रारूप	कार्यालयीन संघटन व्याख्या व उददीष्टे.	सुट्टीच दिवस वगळून एकूण ४५ दिवस
२.	पेपर क्र. ०२ (१०० गुण)	सेवा नियम	महाराष्ट्र नागरी सेवा नियम (सेवा शर्ती, शिस्त व अपिल, वर्तवणूक, रजा, वेतन, निवृत्तीवेतन इत्यादी.)	
३.	पेपर क्र. ०३ एकूण (१०० गुण) ७०-गुण लेखी परीक्षा व ३० गुण संगणक चाचणी परीक्षा	वित्तीय नियम	१) महाराष्ट्र कोषागार नियम पुस्तिका १९६८ व महाराष्ट्र वित्तीय नियम (७० -गुण). २)संगणक चाचणीकरिता विषय - ई-निविदा, जीईम पोर्टल, ई-गव्हर्नंस, ग्रास प्रणाली कार्यपद्धती, बिल पोर्टल, बिम्स, सेवार्थ, कोषवाहिनी, ऑनलाईन महसुल जमा / खर्च ताळमेळ, ई-ऑक्शन व इतर माहिती तंत्रज्ञानाशी संबंधित कार्यप्रणाली (३० गुण).	
४.	पेपर क्र. ०४ (१०० गुण)	आरोग्य विषयक माहिती	नागरी वैद्यक संहिता,सामाजिक आरोग्य नियमावली, रुग्णालयीन प्रशासन पुस्तिका,नागरी वैद्यक संहिता,सामाजिक आरोग्य नियमावली, रुग्णालयीन प्रशासन पुस्तिका, नागरी नोंदणी पद्धती.	

तसेच पर्यवेक्षीय पदाकरीता पदोन्नती प्रशिक्षण कार्यक्रमांतर्गत खालील तक्त्यानुसार सुधारीत अभ्यासक्रमास मान्यता देण्यात येत आहे.

लिपिक वर्गीय कर्मचाऱ्यांना पर्यवेक्षकिय पदाकरीता (पदोन्नती) प्रशिक्षण - सुधारित अभ्यासक्रम (तक्ता क्र.२)

सुधारीत अभ्यासक्रम		
पेपर क्र.	विषय	प्रशिक्षण कालावधी
१ ते ४	लिपिक वर्गीय कर्मचाऱ्यांना सेवा प्रवेशोत्तर प्रशिक्षण अभ्यासक्रमासाठी निश्चित केलेले पेपर क्र. १ ते ४ मध्ये विहित केलेला सुधारित संपूर्ण अभ्यासक्रमासह विधानमंडळा संबंधीत विविध आयुधानुसार करण्यात यावयाचे कामकाज, महालेखापाल कार्यालयां संबंधीत कामकाज तसेच न्यायालय व विविध शासकीय कार्यालये समवेतचे पत्रव्यवहार व अनुषंगीक कामकाज. तसेच, राज्य माहिती आयोगाच्या सन २०१२ च्या अहवालातील शिफारशीनुसार व केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सुचनांनुसार पदोन्नती देण्याच्या पात्रता परिक्षेच्या अभ्यासक्रमात. अ) माहितीचा अधिकार अधिनियम, २००५ ब) महाराष्ट्र सार्वजनिक अभिलेख अधिनियम, २००५ क) महाराष्ट्र शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या बदल्यांचे विनियमन आणि शासकीय कर्तव्ये पार पाडतांना होणाऱ्या विलंबास प्रतिबंध अधिनियम, २००५ मधील प्रकरण तीन. ड) आपत्ती व्यवस्थापन	सुट्टीचे दिवस वगळून एकूण ४५ दिवस

२. तक्ता क्र. १ व २ मधील अभ्यासक्रम हे सार्वजनिक सुट्या वगळून एकूण ४५ दिवसांचे असेल व हे प्रशिक्षण पूर्ण केल्यानंतर ४ दिवसांची परीक्षा उत्तीर्ण होणे संबंधीत प्रशिक्षणार्थीस बंधनकारक राहील.

३. सदर प्रशिक्षण आरोग्य सेवा आयुक्तालयांतर्गत आरोग्य व कुटुंब कल्याण प्रशिक्षण केंद्र, पुणे, नागपूर, अमरावती, नाशिक, कोल्हापूर, औरंगाबाद व ठाणे या ठिकाणी घेण्यास मान्यता देण्यात येत आहे. या संस्थांमध्ये कनिष्ठ लिपिक संवर्गासाठी वर्षातून दोन प्रशिक्षण सत्रे व पर्यवेक्षकीय कर्मचाऱ्यांसाठी एक प्रशिक्षण सत्र घेण्यास मान्यता देण्यात येत आहे.

४. या प्रशिक्षण केंद्रावर पूर्ण क्षमतेने प्रशिक्षण घेण्यासाठी वेळापत्रक तयार करून आयुक्त, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांनी प्रशिक्षण केंद्र निहाय प्रशिक्षणार्थींची संख्या तसेच आरोग्य सेवा आयुक्तालय, वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संचालनालय व आयुष संचालनालय यांचे दरम्यान

प्रशिक्षणार्थींची संख्येची विभागणी निश्चित करावी. तसेच, सदर प्रशिक्षणाचे वेळापत्रक, तपशिलवार अभ्यासक्रम, प्रशिक्षणार्थींची संख्या, नियमावली व विभागणी याबाबत स्वतंत्र मार्गदर्शक सूचना आरोग्य सेवा आयुक्तालय स्तरावरून निर्गमित कराव्यात. तसेच, सार्वजनिक आरोग्य विभागाच्या संकेतस्थळावर देखील प्रसिध्द कराव्यात. आयुक्त, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांनी सदर प्रशिक्षणार्थींची संख्या व वेळापत्रक तयार करून वेळोवेळी शासनास तसेच सामान्य प्रशासन विभागासही पाठवावे.

५. शासन निर्णय क्र. विपधो २६२०/प्र.क्र १६/कार्यासन-१७, दि.३१.०३.२०२१ नुसार सामान्य प्रशासन विभागाने राज्य शासकीय कर्मचाऱ्यांच्या विभागीय परीक्षेसाठी निश्चित केलेले धोरण आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांच्या अधिपत्याखालील कर्मचारी यांनाही लागू राहिल. या धोरणानुसार परीक्षेला बसण्याची पात्रता, विभागीय परीक्षेचा उद्देश, परीक्षेला बसण्याकरीता विहित संधींची संख्या आणि विहित संधीत परीक्षा उत्तीर्ण न झाल्याचे परिणाम, परीक्षेला बसण्याची अनुज्ञेयता, परीक्षा उत्तीर्ण होण्यापासून सूट, परीक्षा उत्तीर्ण होण्यासाठी परीक्षेतील किमान गुणांचे मानक, परीक्षा उत्तीर्ण होण्याचा दिनांक, परीक्षा विहित संधीत उत्तीर्ण न झाल्यास रोखलेली वेतन वाढ अदा करण्याचा दिनांक तसेच, वरिष्ठ पदावर पदोन्नती देण्यासाठी पात्रता परीक्षेसाठीची पात्रता, विभागीय परीक्षेचा उद्देश व या अंतर्गत येणाऱ्या सर्व बाबी तसेच, समायोजनाने नियुक्त होणाऱ्या कर्मचाऱ्यांच्या विभागीय परीक्षेसंदर्भात नमूद मार्गदर्शक सूचना इत्यादी सर्व बाबी आयुक्तालयाच्या अधिपत्याखालील कर्मचाऱ्यांनाही लागू राहतील. तसेच, सामान्य प्रशासन विभागामार्फत विभागीय परीक्षेच्या अनुषंगाने निश्चित केलेल्या धोरणातील तरतुदींमध्ये वेळोवेळी करण्यात येणारे बदल हे विभागीय परीक्षा नियमांसाठी लागू राहतील.

६. सामान्य प्रशासन विभागाने दि. ३१ मार्च, २०२१ नुसार विहित केलेल्या सामाईक प्रशिक्षण परीक्षा धोरणासह इतर अन्य काही आवश्यक बाबी समाविष्ट करणे आवश्यक असल्यास आयुक्त, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई यांनी सुधारित परीक्षा नियम विभागामार्फत सामान्य प्रशासन विभागास मान्यतेस्तव पाठविणे आवश्यक राहिल.

७. सदर प्रशिक्षणास कर्मचाऱ्यांना सेवा जेष्ठतेनुसार पाठविण्यात यावे. सदर प्रशिक्षण हे सेवांतर्गत प्रशिक्षण असल्याने या प्रशिक्षणास हेतुतः अथवा संयुक्तिक कारणाशिवाय अनुपस्थित राहिल्यास, प्रशिक्षण अर्धवट सोडल्यास व याअनुषंगाने जेष्ठतेवर किंवा वेतन वाढीवर परिणाम झाल्यास त्याकरीता संबंधित कर्मचारी स्वतः जबाबदार राहिल. प्रशिक्षण अर्धवट सोडल्यास संबंधित कर्मचाऱ्यांच्या वेतनातून प्रशिक्षणार्थींसाठी विहित केलेला खर्च वसूली पात्र राहिल. सदर प्रशिक्षण पूर्णवेळ उपस्थित राहून पूर्ण केल्यानंतरच प्रशिक्षणार्थींस परीक्षेसाठी पात्र समजण्यास येईल. याबाबतचे हमीपत्रही संबंधित कर्मचाऱ्यांकडून घेण्यात यावे. तसेच, ज्या कर्मचाऱ्यांची प्रशिक्षणासाठी निवड झालेली असेल त्याला प्रशिक्षणासाठी कार्यमुक्त करण्याची जबाबदारी संबंधित कार्यालय प्रमुखाची असेल.

या प्रशिक्षणासाठीचा खर्च प्रशिक्षणासाठी विहित केलेल्या तरतूदी मधून भागविण्यात यावा.

सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक २०२२०५०९१५०५४११३१७ असा आहे. हा आदेश डिजीटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(अर्चना वालझाडे)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत,

- १) मा. मंत्री (सार्वजनिक आरोग्य व कुटुंब कल्याण), मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
- २) मा राज्यमंत्री (आरोग्य व कुटुंब कल्याण), मंत्रालय, मुंबई यांचे खाजगी सचिव.
- ३) अप्पर मुख्य सचिव/ प्रधान सचिव/ सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग/ वित्त विभाग/ ग्रामविकास विभाग / विधी व न्याय विभाग.
- ४) अपर मुख्य सचिव, सार्वजनिक आरोग्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई यांचे स्वीय सहायक.
- ५) आयुक्त, आरोग्य सेवा तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई.
- ६) सर्व सहसचिव / उपसचिव / अवरसचिव/ कक्ष अधिकारी सार्वजनिक आरोग्य विभाग.
- ७) संचालक, आरोग्य सेवा आयुक्तालय, मुंबई / पुणे.
- ८) मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद (सर्व).
- ९) सहसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व).
- १०) उपसंचालक, आरोग्य सेवा (सर्व मंडळ).
- ११) जिल्हा शल्य चिकित्सक (सर्व).
- १२) जिल्हा आरोग्य अधिकारी (सर्व).
- १३) जिल्हा हिवताप अधिकारी (सर्व).
- १४) निवड नस्ती (सेवा-५)